

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)**

Кафедра економіки та міжнародних відносин

**ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВТЕІ КНТЕУ**

 Н. Л. Замкова

26 06 2020

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ

INTERNATIONAL TRADE

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр»	/ bachelor
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»	/ International Relations
Спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»	/ International Economic Relations
Спеціалізація/ Освітня програма	«Міжнародний бізнес»	/International Business

Розробник: Мельничук О.П., канд. екон. наук

Гарант освітньої програми «Міжнародний бізнес» - Давидюк Л.П., канд. екон. наук

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних відносин 12 червня 2020, пр. № 8; засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права 15 червня 2020, пр. № 6; засіданні вченої ради інституту 26 червня 2020, пр. № 6.

Рецензенти: Кульганік О.М., канд. екон. наук
Кравенська Т.В., директор ТОВ «Вінінтертрейд»

Редактор: Фатєєва Т. Д.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.В.

Підп. до друку 03.08.2020 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 1,27.
Обл.-вид. арк. 1,02. Тираж 5. Зам. № 254.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вивчення дисципліни «Міжнародна торгівля» є формування цілісного уявлення про міжнародну торгівлю та інструменти торгівельної політики, усвідомлення закономірностей розвитку міжнародної торгівлі, світових економічних процесів в епоху глобалізації, вміння обґрунтовувати економічні рішення стосовно експорту та імпорту продукції, торгівельної політики країни.

Основними завданнями дисципліни є:

–вивчення сутності та значення міжнародної торгівлі в системі міжнародних економічних відносин, особливостей її розвитку, оцінки результативності;

–виявлення взаємозв'язку між міжнародною торгівлею та економічним розвитком країни;

–дослідження регулювання міжнародної торгівлі на національному та наднаціональному рівнях;

–ознайомлення з інструментами торгової політики Європейського Союзу;

–здійснювати характеристику основних форм міжнародної торгівлі, методів здійснення експортно-імпортних операцій, а також діяльності організованих товарних ринків;

–ознайомлення з нормативно-правовим регламентуванням міжнародних торговельних угод, з процесами укладання та виконання контрактів міжнародної купівлі-продажу, з урегулюванням міжнародних торгових суперечок;

–формування уявлень про сутність, форми міжнародних розрахунків, засоби та способи здійснення міжнародних платежів.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Міжнародна торгівля» для освітньої програми «Міжнародний бізнес» є формування комплексу компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні компетентності спеціальності:

СК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

СК 2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

СК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

СК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК 7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК 8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК 9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК 10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК 12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

СК 13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

СК 14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

СК 15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Міжнародна торгівля»:

РН 3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення. (Тема 2,6,7,16,17)

РН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища. (Тема 2,4,5,6,7,8,9,13)

РН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. (Тема 1,2,3,4,5,6,7,10)

РН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції. (Тема 2,4,5,6,7)

РН 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій. (Тема 3,4,5,6,7,8,13,14,15,16)

РН 10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку. (Тема 1,2,3,8,9)

РН 11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях. (Тема 4,5,8,9)

РН 13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі. (Тема 1,2,4,5,9,14,15)

PH 14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин. (Тема 3,6,7,16)

PH 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними. (Тема 4,5,12,13)

PH 16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками. (Тема 3,10,12,13)

PH 18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків. (Тема 1,2,3,9,10,14,15)

PH 19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин. (Тема 4,5,7,10)

PH 20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин. (Тема 1,2,4)

PH 22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України. (Тема 4,5,8,10,13)

PH 24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків. (Тема 1,2,7,9,14,15,17)

PH 25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища. (Тема 1,2,14,15)

Вивчення дисципліни «Міжнародна торгівля» ґрунтується на знаннях таких дисциплін як «Економічна теорія», «Історія міжнародної торгівлі та торговельно-економічної думки», «Теорія міжнародних відносин», «Міжнародна мікро- та макроекономіка»

Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні **80:20**, де **80** - максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, **20** - результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Обсяг дисципліни «Міжнародна торгівля» в кредитах та його розподіл

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин/кредитів	з них			
		лекції	практичні заняття	СРС	
Тема 1. Загальна характеристика міжнародної торгівлі	10	2	2	6	ІЗ,Р
Тема 2. Міжнародна торгівля та економічний розвиток	10	2	4	4	ІЗ, КТ
Тема 3. Теорії міжнародної торгівлі	10	2	4	4	УО, Р,ДК
Тема 4. Національний рівень регулювання міжнародної торгівлі	10	2	4	4	ПО, КТ
Тема 5. Наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі	10	2	2	6	КТ, ПО,Р,ДК
Тема 6. Світова валютна система	10	2	4	4	УО, ІЗ,Р,Т
Тема 7. Валютні відносини й платіжний баланс	10	2	4	4	УО, ІЗ,
Тема 8. Форми міжнародної торгівлі: сутність та особливості	10	2	2	6	УО, Р
Тема 9. Організовані міжнародні товарні ринки	12	2	2	8	ПО, КТ
Тема 10. Нормативно-правове регламентування міжнародних торговельних угод	10	2	2	6	УО, КТ,
Тема 11. Міжнародні контракти купівлі-продажу	12	2	4	6	КТ, ПО,Р,ДК
Тема 12. Врегулювання міжнародних торгових спорів	10	2	2	6	УО, ІЗ,Р,Т
Тема 13. Методи здійснення експортно-імпортних операцій	12	2	2	8	УО, ІЗ, КТ
Тема 14. Експортні операції	10	2	4	4	УО, Р
Тема 15. Імпортні операції	12	2	4	6	КТ, ПО,Р,ДК
Тема 16. Розрахункові операції з міжнародних торговельних угод	10	2	2	6	УО, ІЗ,Р,Т
Тема 17. Транспортне забезпечення у міжнародній торгівлі	12	2	4	6	УО, ІЗ, КТ
Разом	180/6	34	52	94	УО, Р
Підсумковий контроль – екзамен					

Умовні позначення:

УО – усне опитування;
 ПО – письмове опитування
 ІЗ – індивідуальне завдання;
 Т – тестування;
 Р – реферат;

КТ – комп'ютерне тестування;
 ДК – розрахунки та дослідження з використанням комп'ютера.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Зміст дисципліни (теми програми)

Тема 1. Загальна характеристика міжнародної торгівлі

Поняття міжнародної торгівлі, її структура та специфічні риси. Географічна та товарна структура міжнародної торгівлі. Основні види ринків та товарів. Специфічні риси міжнародної торгівлі. Основні етапи розвитку міжнародної торгівлі. Система показників моніторингу результативності міжнародної торгівлі. Доцільність міжнародного торговельного обміну. Виграш від міжнародної торгівлі на рівні країни та споживачів. Вигоди вітчизняних фірм від експортної та імпоротної діяльності.

Тема 2. Міжнародна торгівля та економічний розвиток

Визначальні чинники сприяння економічному розвитку та міжнародній торгівлі. Роль міжнародної торгівлі в економічному зростанні. Типи економічного зростання. Конкурентоспроможний експорт як компонент динамізації зростання.

Тема 3. Теорії міжнародної торгівлі

Класичні теорії міжнародної торгівлі. Теорія меркантилізму. Теорія абсолютних переваг. Теорія порівняльних переваг. Теорія відносної забезпеченості країн факторами виробництва та її тестування В. Леонт'євим. Стандартна модель міжнародної торгівлі. Альтернативні концепції міжнародної торгівлі. Теорія технологічного розриву. Теорія життєвого циклу продукції. Теорія представницького попиту. Теорія економії на масштабах виробництва. Теорія внутрішньогалузевої торгівлі.

Тема 4. Національний рівень регулювання міжнародної торгівлі

Основні типи торговельної політики. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Види мит. Економічні наслідки введення мит. Оптимальний тариф. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Кількісні обмеження. Приховані види торговельних обмежень. Фінансові методи торговельної політики. Торгова дискримінація. Торгові блоки. Торгове ембарго. Торговельні війни.

Тема 5. Наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі

Регулювання міжнародної торгівлі в системі СОТ. Мета, завдання, принципи діяльності СОТ. Регулювання міжнародної торгівлі товарами. Регулювання міжнародної торгівлі послугами. Регулювання міжнародної торгівлі продукцією інтелектуальної праці. Регулювання міжнародної торгівлі в системі ООН. Сприяння розвитку міжнародної торгівлі ЮНКТАД. Специфіка діяльності МТЦ у сфері міжнародної торгівлі. Напрями діяльності ЮНСІТРАЛ в галузі міжнародного торговельного права.

Тема 6. Світова валютна система

Міжнародна валютна система та її елементи. Еволюція міжнародної валютної системи. Валютний ринок та валютні операції. Валютний курс та його кількісні показники. Попит та пропозиція валюти. Визначення ціни іноземних товарів та послуг в іноземній валюті.

Тема 7. Валютні відносини й платіжний баланс

Міжнародний валютний ринок. Валютні ризики. Ринок євровалют. Платіжний баланс: структура та напрями оптимізації. Балансування статей платіжного балансу. Стан платіжного балансу та позиції національної валюти. Валютна політика.

Тема 8. Форми міжнародної торгівлі: сутність та особливості

Форми міжнародної торгівлі щодо предмету торгівлі. Міжнародні торгові класифікатори. Міжнародна торгівля промисловими товарами, машинами, устаткуванням. Міжнародна торгівля сировинними товарами. Світові ціни на промислові та сировинні товари. Міжнародна торгівля послугами. Міжнародна торгівля продукцією інтелектуальної праці. Форми міжнародної торгівлі щодо способу та організації взаємовідносин між партнерами.

Тема 9. Організовані міжнародні товарні ринки

Міжнародні товарні біржі. Сутність міжнародної біржової торгівлі. Структура біржових товарів I і II груп. Класифікація бірж. Особливості біржової торгівлі. Види та порядок проведення біржових операцій. Найбільші світові товарні біржі. Міжнародні товарні аукціони. Центри аукціонної торгівлі. Порядок проведення міжнародного аукціону. Міжнародні торги. Порядок проведення міжнародних торгів. Міжнародні ярмарки та виставки.

Тема 10. Нормативно-правове регламентування міжнародних торговельних угод

Сутність міжнародних торговельних угод. Міжнародна торговельна операція. Сторони (контрагенти) міжнародних торговельних угод. Особливості міжнародних торговельних угод. Уніфікація правил укладання міжнародних торговельних угод з купівлі-продажу товарів. Комісією ООН з права міжнародної торгівлі ЮНСІТРАЛ. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів. Міжнародний інститут уніфікації приватного права УНІДРУА. Гаагська конвенція. ЮНКТАД. Європейська Економічна Комісія ЄЕК ООН. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2010).

Тема 11. Міжнародні контракти купівлі-продажу

Види та зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу. Характеристика міжнародних контрактів купівлі-продажу. Основні умови контракту міжнародної купівлі-продажу. базисні умови поставки товару. Підготовка до укладання контракту міжнародної купівлі-продажу. Вплив торгових звичаїв на умови контракту. Порядок укладання контракту міжнародної купівлі-продажу.

Тема 12. Врегулювання міжнародних торгових спорів

Врегулювання міжнародних торгових спорів міжнародним комерційним арбітражем. Загальні та спеціальні арбітражі. Врегулювання торгових суперечок у рамках СОТ. Процес врегулювання спорів третейською групою, створеною Органом розв'язання спорів СОТ.

Тема 13. Методи здійснення експортно-імпортних операцій

Торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами (прямий метод). Сутність прямого методу. Особливості внутрішньокорпоративної торгівлі. Торгівля через торговельно-посередницьку ланку (непрямий метод). Сутність непрямих методу. Торговельно-посередницькі операції. Торговельно-посередницькі фірми.

14. Експортні операції

Загальна характеристика експортних операцій. Документальне оформлення. Основні випадки застосування митного режиму експорту. Застосування митного режиму експорту при ввезенні на підставі договорів купівлі продажу, бартерних, лізингових угод, при проведенні некомерційних операцій.

15. Імпортні операції

Поняття імпортованих операцій. Характеристика митного режиму імпорту. Застосування митного режиму імпорту при ввезенні товарів, послуг, проведення некомерційних операцій. Митне оформлення експортних операцій. Порядок формування цін. Контрактна, фактурна, митна вартість. Митні процедури і порядок формування митної вартості. Оподаткування імпортованих операцій.

Тема 16. Розрахункові операції з міжнародних торговельних угод

Характеристика міжнародних розрахунків. Міжнародні розрахунки за допомогою акредитива. Міжнародні розрахунки за допомогою інкасо. Засоби платежу в міжнародній торгівлі. Платіж векселями. Платіж чеками. Платежі пластиковими картками. Банківський переказ. Способи платежу в міжнародній торгівлі.

Тема 17. Транспортне забезпечення у міжнародній торгівлі

Міжнародні перевезення, транспортні операції, транспорт: морський, залізничний, автомобільний, авіаційний, міжнародні транспортні коридори, регулювання міжнародних перевезень, спеціалізовані транспортно-експедиторські підприємства.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
Знати: основні теоретичні положення, етапи розвитку міжнародної торгівлі, основні показники стану міжнародної торгівлі	Тема 1. Загальна характеристика міжнародної торгівлі	2
	Лекція №1 План лекції 1. Сутність міжнародної торгівлі 2. Етапи розвитку міжнародної торгівлі 3. Система показників розвитку міжнародної торгівлі 4. Тенденції розвитку міжнародної торгівлі Література: <i>основна:</i> 1,2,7 <i>додаткова:</i> 10,12,15,16,19	
	Самостійна робота Опрацювати дані щорічного звіту Світової організації торгівлі за поточний рік, щодо тенденції розвитку торгівлі (офіційний сайт: www.wto.org)	6
Вміти: визначати стан розвитку зовнішньої торгівлі країни за основними показниками	Практичне заняття № 1 Питання до заняття: 1. Динаміка міжнародної торгівлі. Показники та форми 2. Зовнішньоторговельні зв'язки світу 3. Інструменти аналізу міжнародної торгівлі	2
Знати: основні положення щодо взаємозв'язку економічного розвитку країни та міжнародної торгівлі	Тема 2. Міжнародна торгівля та економічний розвиток	2
	Лекція № 2 План лекції 1. Визначальні чинники сприяння економічному розвитку та міжнародній торгівлі 2. Роль міжнародної торгівлі в економічному зростанні 3. Конкурентоспроможний експорт як компонент динамізації зростання Література: <i>основна:</i> 2,3,9 <i>додаткова:</i> 11,12,14	
	Самостійна робота Підготувати доповідь щодо індексу економічної свободи по обраній країні, згідно даних http://www.heritage.org/index	4

Вміти: використовувати інструментів для оцінки впливу експорту та імпорту на національну економіку	Практичне заняття № 2 Питання до заняття: 1. Взаємозв'язок міжнародної торгівлі та економічного розвитку країни 2. Товарна і географічна структура зовнішньої торгівлі України	2
	Практичне заняття № 3 Питання до заняття: 1. Індекс глобальної конкурентоспроможності країн, фактори та причини, що його визначають. 2. Оцінка конкурентоспроможності експорту	2
Знати: основні концепції міжнародної торгівлі та етапи еволюції наукових знань Вміти: орієнтуватися в економічних школах, розвитку наукової думки з питань міжнародної торгівлі	Тема 3. Теорії міжнародної торгівлі Лекція № 3 План лекції 1. Класичні теорії міжнародної торгівлі 2. Стандартна модель міжнародної торгівлі 3. Альтернативні концепції міжнародної торгівлі Література: <i>основна:</i> 5,6 <i>додаткова:</i> 10,16,19	2
	Самостійна робота 1. Теорія технологічного розриву 2. Теорія економії на масштабах виробництва	4
	Практичне заняття № 4 Питання до заняття: 1. Еволюція концепцій міжнародної торгівлі крізь призму економічних шкіл 2. Економічні школи від меркантилістів до сучасних економічних шкіл	2
	Практичне заняття № 5 Питання до заняття: 1. Неокласичні концепції міжнародної торгівлі 2. Альтернативні теорії міжнародної торгівлі	2
Знати: особливості регулювання міжнародної торгівлі на національному рівні	Тема 4. Національний рівень регулювання міжнародної торгівлі Лекція № 4 План лекції 1. Основні типи торговельної політики 2. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі 3. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі 4. Торгова дискримінація Література: <i>основна:</i> 5,6,8,9 <i>додаткова:</i> 12,13,14,15,16,17	2

Вміти: обґрунтувати доцільність того чи іншого виду торговельної політики, використовувати інструментарій тарифних та нетарифних методів регулювання	Самостійна робота 1. Прихований протекціонізм як інструмент міжнародної торгівлі 2. Практика застосування торговельних війн в міжнародній торгівлі	4
	Практичне заняття № 6 Питання до заняття: 1. Методи та інструменти торговельної політики 2. Характеристика та приклади застосування тарифних методів регулювання торговельних відносин	2
	Практичне заняття № 7 Питання до заняття: 1. Характеристика та приклади застосування нетарифних методів регулювання торговельних відносин 2. Торгова дискримінація. Торгові блоки. Торгове ембарго. Торговельні війни.	2
Знати: основні функції міжнародних організацій з врегулювання міжнародної торгівлі	Тема 5. Наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі Лекція № 5 План лекції 1. Регулювання міжнародної торгівлі в системі СОТ 2. Регулювання міжнародної торгівлі в системі ООН Література: <i>основна:</i> 4,5,8,9 <i>додаткова:</i> 13,15,20	2
	Самостійна робота 1. Перспективи взаємодії України і ЄС 2. Регулювання міжнародної торгівлі продукцією інтелектуальної праці	6
	Практичне заняття № 8 Питання до заняття: 1. Становлення, розвиток та мета СОТ 2. Особливості регулювання міжнародної торгівлі в СОТ 3. Україна в СОТ: переваги та недоліки 4. Регулювання міжнародної торгівлі ЮНКТАД, ЮНСІТРАЛ, МТЦ	2
Вміти: давати оцінку впливу міжнародних організацій на регулювання зовнішньої торгівлі країни		
Знати: особливості та передумови становлення світової валютної системи	Тема 6. Світова валютна система Лекція № 6 План лекції 1. Міжнародна валютна система та її елементи 2. Еволюція міжнародної валютної системи 3. Валютний ринок та валютні операції Література: <i>основна:</i> 1,7,9 <i>додаткова:</i> 10,16,20	2

	<p>Самостійна робота</p> <p>1. Європейська валютна система (ЄВС) як інструмент та результат європейської інтеграції.</p> <p>2. Порівняльна характеристика видів та механізмів валютної політики.</p>	4
Вміти: здійснювати розрахунки щодо валютних курсів	<p>Практичне заняття № 9</p> <p>Питання до заняття:</p> <p>1. Валютна система. Валютний курс. Конвертованість валюти</p> <p>2. Система золотого стандарту Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система</p>	2
	<p>Практичне заняття № 10</p> <p>1. Європейська валютна система. Ринок євровалют.</p> <p>2. Валютний курс та його кількісні показники. Попит та пропозиція валюти.</p>	2
Знати: принципи формування платіжного балансу країни	<p>Тема 7. Валютні відносини та платіжний баланс</p> <p>Лекція № 7</p> <p>План лекції</p> <p>1. Механізми валютного регулювання</p> <p>2. Платіжний баланс : структура та напрямки оптимізації</p> <p>Література: <i>основна: 1,7,9</i> <i>додаткова: 16,17</i></p>	2
	<p>Самостійна робота</p> <p>Згідно даних Національного Банку України розглянути структуру платіжного балансу України за поточний рік</p>	4
	<p>Практичне заняття № 11</p> <p>Питання до заняття:</p> <p>1. Рівні та інструменти регулювання валютних відносин</p> <p>2. Валютні ризики.</p>	2
Вміти: проводити аналіз динаміки та структури платіжного балансу	<p>Практичне заняття № 12</p> <p>Питання до заняття:</p> <p>1. Економічна сутність платіжного балансу та його структура.</p> <p>2. Принципи побудови платіжного балансу.</p>	2
Знати: форми міжнародної торгівлі та специфіку їх регулювання	<p>Тема 8. Форми міжнародної торгівлі: сутність та особливості</p> <p>Лекція № 8</p> <p>План лекції</p> <p>1. Форми міжнародної торгівлі</p> <p>2. Міжнародна торгівля промисловими товарами, машинами, устаткуванням</p>	2

	<p>3. Міжнародна торгівля сировинними товарами 4. Міжнародна торгівля послугами 5. Міжнародна торгівля продукцією інтелектуальної праці Література: <i>основна:</i> 1,3,6,9 <i>додаткова:</i> 10,17,23</p>	
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота</p> <p>Опрацювати розділ 3 звіту Світової організації торгівлі за поточний рік, щодо обсягів реалізації окремих товарів (офіційний сайт: www.wto.org)</p>	6
<p>Вміти: застосовувати інструменти аналізу торговельно-економічної взаємодії</p>	<p style="text-align: center;">Практичне заняття № 13</p> <p>Питання до заняття: 1. Специфіка та сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі промисловими товарами, машинами, устаткуванням 2. Специфіка та сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі сировинними товарами 3. Тенденції міжнародної торгівлі послугами та її регулювання: глобальний аспект 4. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі продукцією інтелектуальної власності</p>	2
<p>Знати: класифікацію та основні ознаки функціонування організованих товарних ринків</p>	<p style="text-align: center;">Тема 9. Організовані міжнародні товарні ринки Лекція № 9</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <p>1. Міжнародні товарні біржі 2. Міжнародні товарні аукціони 3. Міжнародні торги 4. Міжнародні ярмарки та виставки Література: <i>основна:</i> 2,3,6 <i>додаткова:</i> 10,16,17,18</p>	2
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота</p> <p>Опрацювати теоретичний матеріал із застосування ментальних карт (www.coggle.it)</p>	8
<p>Вміти: здійснювати оцінку діяльності організованих товарних ринків</p>	<p style="text-align: center;">Практичне заняття № 14</p> <p>Питання до заняття: 1. Специфіка функціонування організованих міжнародних товарних ринків 2. Особливості міжнародної біржової торгівлі. Найбільші біржі світу 3. Центри аукціонної торгівлі окремими видами товарів 4. Особливості проведення міжнародних торгів та міжнародних виставок та ярмарок</p>	2

<p>Знати: основні положення міжнародних торговельних угод та нормативно-правове регламентування їх укладання</p>	<p>Тема 10. Нормативно-правове регламентування міжнародних торговельних угод Лекція № 10</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність міжнародних торговельних угод 2. Уніфікація правил укладання міжнародних торговельних угод з купівлі-продажу товарів 3. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2010) <p>Література: <i>основна:</i> 1,2,4 <i>додаткова:</i> 15,16,17</p>	<p>2</p>
<p>Вміти: здійснювати вибір оптимальних базисних умов постачання, давати оцінку відповідності контракту міжнародним правилам</p>	<p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародний інститут уніфікації приватного права УНІДРУА. 2. ЮНКТАД. 3. Європейська Економічна Комісія ЄЕК ООН. 	<p>6</p>
	<p>Практичне заняття № 15</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи укладання міжнародних торговельних угод: Віденська конвенція, УНІДРУА, Гагська конвенція, загальні умови продажів та інші 2. Торговельно-економічні відносини України з різними країнами світу 3. Особливості використання базисних умов поставок Інкотермс 2010 	<p>2</p>
<p>Знати: класифікацію та ознаки контрактів, основні етапи їх укладання</p>	<p>Тема 11. Міжнародні контракти купівлі-продажу Лекція № 11</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види та зміст контрактів міжнародної купівлі-продажу 2. Підготовка до укладання контракту міжнародної купівлі-продажу 3. Укладання контракту міжнародної купівлі-продажу <p>Література: <i>основна:</i> 4,6,8,9 <i>додаткова:</i> 11,16</p>	<p>2</p>
	<p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконання контракту міжнародної купівлі-продажу 2. Документальне забезпечення процесу виконання контракту 	<p>6</p>
	<p>Практичне заняття № 16</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Контракти міжнародної купівлі-продажу: зміст, особливості та способи укладання 2. Структура і зміст міжнародних комерційних контрактів з купівлі-продажу товарів, робіт, послуг. 3. Базисні умови поставки товарів. 	<p>2</p>
<p>Вміти: на підставі базисних умов поставок сформулювати основні положення контракту, з врахуванням інтересів сторін</p>		

	<p>Практичне заняття № 17</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типові форми контрактів. Порядок укладання контракту. 2. Торгові звичаї у відносинах контрагентів 	2
<p>Знати: сутність і зміст процедури врегулювання торговельних суперечок</p>	<p>Тема 12. Врегулювання міжнародних торгових спорів</p> <p>Лекція № 12</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Врегулювання міжнародних торгових спорів міжнародним комерційним арбітражем 2. Врегулювання торгових суперечок у рамках СОТ <p>Література: <i>основна:</i> 5,6,8,9 <i>додаткова:</i> 11,15,16,20</p>	2
	<p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Судова процедура міжнародних комерційних спорів 2. Порядок оскарження судових рішень 	6
	<p>Практичне заняття № 18</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст процедури врегулювання міжнародних комерційних спорів 2. Міжнародний комерційний арбітраж: переваги і зміст 3. Інститути та регламент міжнародного комерційного арбітражу 	2
<p>Вміти: дати оцінку засобам врегулювання торговельних суперечок</p>	<p>Тема 13. Методи здійснення експортно-імпортних операцій</p> <p>Лекція № 13</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами (прямий метод) 2. Торгівля через торговельно-посередницьку ланку (непрямий метод) <p>Література: <i>основна:</i> 1,6,7,9 <i>додаткова:</i> 11,12,13,14,16,18</p>	2
	<p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Товарообмінні операції у зовнішній торгівлі: сутність, зміст, види, техніка реалізації. 2. Послуги посередників у міжнародній торгівлі. Види посередників 	8
	<p>Практичне заняття № 19</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості використання прямих зв'язків в міжнародному товарообміні 2. Внутрішньокорпоративна торгівля між підрозділами ТНК <p>Література: <i>основна:</i> 6,7,9 <i>додаткова:</i> 11,12,14,16,18</p>	2
<p>Вміти: використовувати технологічні схем реалізації міжнародних комерційних операцій</p>		

Знати: особливості здійснювання експортних операцій, порядок формування цін при на експорті продукцію	Тема 14. Експортні операції		2
	Лекція № 14		
	План лекції		
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика експортних операцій 2. Митне оформлення експортних операцій 3. Порядок формування цін <p>Література: основна: 2,3,9 додаткова: 11,16,18</p>		
Вміти: проводити розрахунки при митному оформлення товарів з врахуванням специфіки базисних умов поставки	Самостійна робота		4
	Згідно сайту Світової організації торгівлі (офіційний сайт: www.wto.org) проаналізувати обсяги експорту за останні 5 років по обраній країні		
	Практичне заняття № 20		2
	Питання до заняття: <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація та види експортних операцій 2. Порядок митного оформлення товарів, що експортуються 		
Знати: специфічні ознаки імпортерів, порядок проведення розмитнення товарів	Практичне заняття № 21		2
	Питання до заняття: <ol style="list-style-type: none"> 1. Цінова політика експорту 2. Документальне оформлення експортних операцій 		
	Тема 15. Імпортні операції		2
	Лекція № 15		
Вміти: визначати базу оподаткування та розмір митних платежів	План лекції		
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття імпортерів. 2. Митні процедури і порядок формування митної вартості. 3. Оподаткування імпортерів <p>Література: основна: 2,3,9 додаткова: 13,16,17</p>		
	Самостійна робота		6
	Згідно сайту Світової організації торгівлі (офіційний сайт: www.wto.org) проаналізувати обсяги імпорту за останні 5 років по обраній країні		
	Практичне заняття № 22		2
	Питання до заняття: <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості імпортерів 2. Митне оформлення імпортованих товарів 		
	Практичне заняття № 23		2
	Питання до заняття: <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок формування митної вартості. 2. Специфіка оподаткування імпортерів 		

Знати: особливості міжнародних розрахунків та способами їх здійснення	<p align="center">Тема 16. Розрахункові операції з міжнародних торговельних угод</p> <p>Лекція № 16</p> <p align="center">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика міжнародних розрахунків 2. Засоби платежу в міжнародній торгівлі 3. Способи платежу в міжнародній торгівлі <p>Література: <i>основна:</i> 1,4,9 <i>додаткова:</i> 11,16,17,18</p>	2
	<p align="center">Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні платіжні системи, які діють в Україні. 2. Переваги та недоліки SWIFT та TARGET 	6
Вміти: визначати переваги та недоліки різних засобів та способів платежу в міжнародній торгівлі	<p align="center">Практичне заняття № 24</p> <p align="center">Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні форми міжнародних розрахунків 2. Платежі вексями та чеками 3. Платежі пластиковими картками та шляхом банківського переказу 4. Міжнародні платіжні системи SWIFT, TARGET, TARGET2 <p>Література: <i>основна:</i> <i>додаткова:</i></p>	2
Знати: основні нормативні акти, щодо регулювання транспортно-логістичного забезпечення у міжнародній торгівлі	<p align="center">Тема 17. Транспортне забезпечення у міжнародній торгівлі</p> <p>Лекція № 17</p> <p align="center">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та регулювання міжнародних перевезень 2. Організація міжнародних перевезень 3. Міжнародні транспортні коридори <p>Література: <i>основна:</i> 2,9 <i>додаткова:</i> 16,18</p>	2
	<p align="center">Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види послуг, що надаються транспортно-експедиторськими підприємствами 2. Транспортні коридори, що проходять через територію України 	6
Вміти: використовувати особливості транспортно-логістичного забезпечення міжнародних угод	<p align="center">Практичне заняття № 25</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правове регулювання транспортних перевезень 2. Особливості міжнародних перевезень за різними видами транспорту 	2
	<p align="center">Практичне заняття № 26</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційно-інформаційне забезпечення транспортних перевезень 2. Товарно– транспортна документація 	2
ВСЬОГО:		180/6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Архієреєв С.І. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини: навч. посіб. ; за ред. проф. С. І. Архієреєва ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. 233 с. :
2. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття [Текст] : монографія / [А. А. Мазаракі та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 599 с.
3. Калюжна Н. Г. Зовнішня торгівля України: методологія дослідження . Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2017. № 1. С.16– 31
4. Князь С.В. Міжнародна торгівля і фінанси: навч. посіб. за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С. В. Князя ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Львів. Політехніки. 2016с.
5. Козак, Ю. Г. *Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [Текст] : підручник / Ю.Г. Козак. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. –225с.*
6. Мельник, Т. М. *Міжнародна економічна діяльність України [Текст] : опорний конспект лекцій / Т.М. Мельник, І.В. Таран. – Київ : КНТЕУ, 2015. – 223 с*
7. *Міжнародна торгівля / за ред. Ю. Г. Козака, Т. Спорєка, Е. Молендовського. – 5-те вид., переробл. та допов. – Київ : Центр учбової літератури, 2015.*
8. *Міжнародна торгівля: опорний конспект лекцій / авт. В. В. Турчак. – Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2015.*
9. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема, В.І. Терехов, Б.М. Одягайло, К.В. Ковтонюк, Л.Г. Харсун, С.І. Ткаленко, С.В. Співаковський, Т.В. Співаковська, Н.М. Літвін, Г.П. Оласюк, О.І. Горбачук, О.І. Стародубцева, Н.О. Дмитрієва. К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2018. 698 с.

Додаткові:

10. Босак А.О. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини [Текст] : навч. посіб. з дисциплін "Міжнародна економіка" та "Міжнародні економічні відносини" для студентів спец. 292 "Міжнародні економічні відносини" всіх форм навчання / Босак А. О. [та ін.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Навч.-наук. ін-т економіки і менеджменту, Каф. менеджменту і міжнар. підприємництва. - Львів : Міські інформ. системи, 2017. - 364 с.
11. Вдовиченко А.М. Тіньова міжнародна торгівля: макроекономічна теорія та фіскальні наслідки для України [Текст] : монографія / [Вдовиченко А. М. та ін. ; за заг. ред. Д. М. Серебрянського] ; Нац. ун-т держ. податк. служби України, НДІ фін. права. - К. : Алерта, 2014.
12. Липов В.В. Міжнародна економічна інтеграція [Текст] : практикум / В. В. Липов ; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. - 202 с
13. Мандрагелія В.А. Європейська інтеграція та міжнародна співпраця [Текст] = European integration and international cooperation : посібник / [В. А. Мандрагелія та ін.] ; за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Каф. глобалістики, євроінтеграції та упр. нац. безпекою. - Київ : НАДУ, 2016.

14. Мельник Т.М. Українсько-угорські зовнішньоторговельні відносини в умовах євроінтеграції [Текст] : ситуац. вправа (КЕЙС) з дисципліни "Міжнародна економіка" / [Т. М. Мельник, І. Л. Федун, Н. Г. Калюжна] ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Каф. міжнар. екон. відносин. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017.

15. Структурні зміни у світовій торгівлі як чинник розвитку внутрішнього ринку України : колективна монографія / за ред. д-ра екон. наук, чл.-кор. НААН України Т.О.Осташко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – Електрон. ресурс. К., 2019. 350 с. Режим доступу : <http://ief.org.ua/docs/mg/310.pdf>

16. Рожкова Т.С. Міжнародна торгівля [Текст] : підручник / Т. С. Рожкова ; Київ. міжнар. ун-т, Ін-т міжнар. відносин, Каф. міжнар. екон. відносин = International trading : manual / Tatiana Rozhkova. - Київ : КиМУ, 2015. - 665 с.

17. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка [Текст] : підручник / Є. В. Савельєв, І. Я. Зварич. - 4-е вид., переробл. та допов. - Тернопіль : ТНЕУ, 2018. - 424 с.

18. Целуйко О. ЗЕД: вихід на експорт, робота з митницею, міжнародні перевезення [Текст] : практ. керівництво / [редкол: О. Целуйко (шеф-ред.), В. Якимашенко, З. Омельницька]. - Дніпропетровськ : Баланс-Клуб, 2016. - 95 с.

19. Handbook on the EU and International Trade. Sangeeta Khorana, María García Edward Elgar Publishing, 2018 p. 430 PP.

20. The Handbook of Global Trade Policy Editor(s): Andreas Klasen
© 2020 John Wiley & Sons Ltd. |DOI:10.1002/9781119167402

Інтернет-ресурси:

21. <http://www.me.gov.ua/>

22. <http://mfa.gov.ua/ua>

23. <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ukraine>

24. <http://www.heritage.org/index/country/ukraine>

25. <http://weforum.org/>

26. http://www.business-inform.net/pdf/2015/9_0/37_42.pdf

27. <http://zt.knteu.kiev.ua/index.php?lang=uk>

28. <http://ua-ekonomist.com/>

29. <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>

30. <http://www.intracen.org/itc/market-info-tools/trade-statistics/>

31. <https://www.wto.org/>